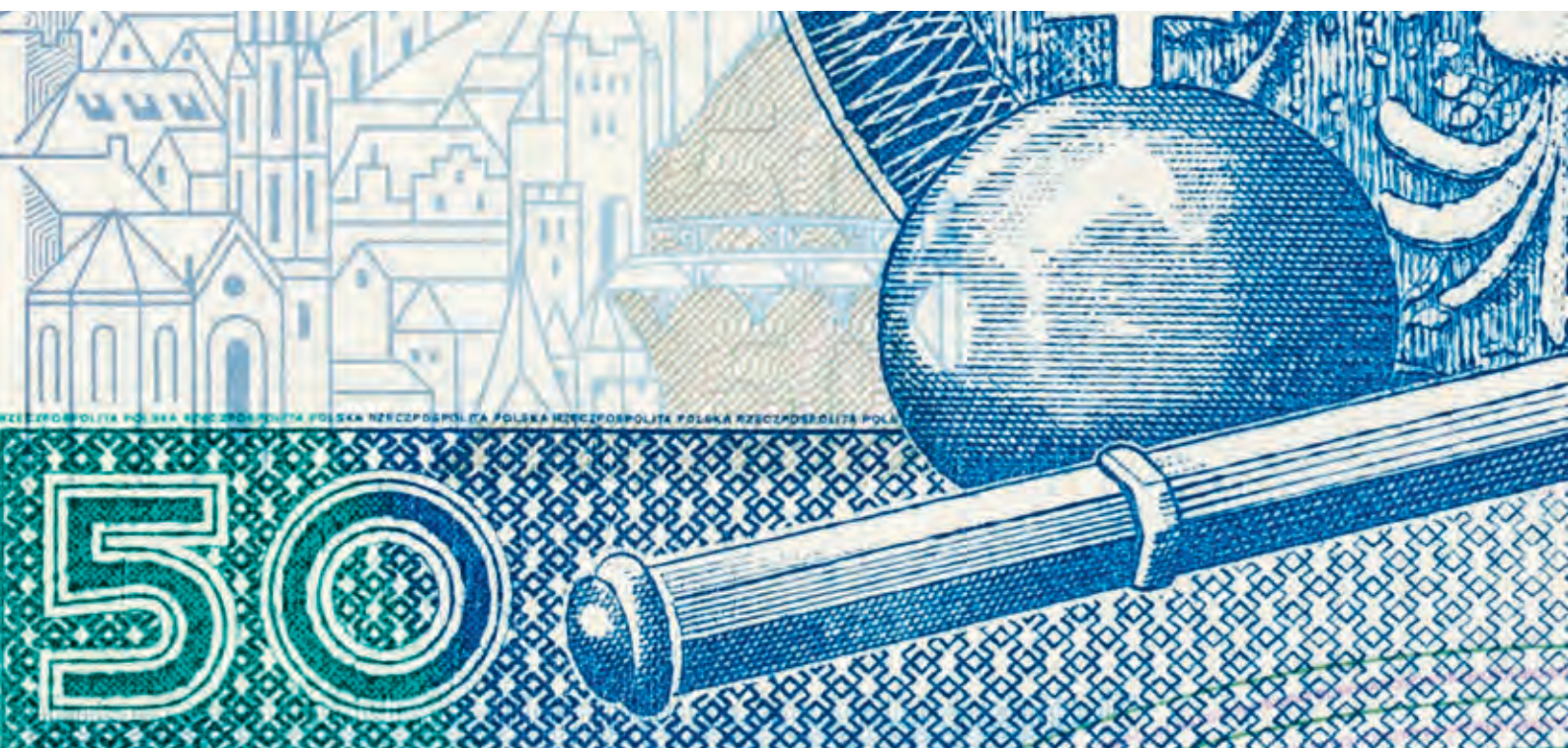

Marzec, 2016 r.

Porównanie wysokości prowizji i opłat związanych z rozliczeniami pieniężnymi w złotych w polskim sektorze bankowym w okresie czerwiec 2015 r. – grudzień 2015 r.

Marzec, 2016 r.

**Porównanie wysokości prowizji
i opłat związanych z rozliczeniami
pieniężnymi w złotych
w polskim sektorze bankowym
w okresie czerwiec 2015 r. – grudzień 2015 r.**

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Wysokość opłat i prowizji za podstawowe usługi płatnicze w wybranych bankach	4
2. Wysokość opłat i prowizji związanych z obsługą kart debetowych	8
3. Wysokość prowizji i opłat związanych z realizacją wpłaty gotówkowej na rachunek bankowy w instytucjach innych niż banki oraz opłat obowiązujących przy wysyłaniu krajowych przekazów pieniężnych	11
3.1. Wpłata gotówkowa na rachunek płatniczy	11
3.2. Przekaz pieniężny	13
4. Tendencje zmian średnich cen ważonych poszczególnych badanych usług płatniczych w okresie od 2005 r.	17
5. Podsumowanie	19

Wprowadzenie

Poniższy, cykliczny materiał Departamentu Systemu Płatniczego (DSP) dotyczy zmian opłat i prowizji wybranych usług płatniczych w zakresie płatności detalicznych osób fizycznych w złotych, w polskim sektorze bankowym, w okresie od czerwca do grudnia 2015 r. Podobny materiał ukazywał się w odstępach półrocznych od 2005 r. Zgodnie z przyjętym w 2005 r. założeniem, do analizy wybrane zostały rachunki bankowe, które spośród ofert danego banku wydają się najbardziej standardowe. Większość analizowanych banków poza rachunkiem wybranym do niniejszego opracowania oferuje również inne rachunki bankowe o różnej funkcjonalności, kierowane do poszczególnych segmentów klientów, niekiedy na bardziej preferencyjnych warunkach (tj. tańsze), co pozwala klientowi na swobodę wyboru rachunku najlepiej dostosowanego do jego potrzeb, a niekiedy rachunki droższe, co wynika z poszerzonego w stosunku do standardowego zakresu usług świadczonych w ramach rachunku. Ze względu jednak na porównywalność danych, jak i na ograniczony zakres analizy w związku z przyjętą zasadą uwzględniania w analizie tylko standardowego typu rachunku bankowego, oferty takie nie są w niej uwzględnione. Analogicznie, zgodnie z dotychczasowymi założeniami, poniższa analiza obejmuje karty debetowe, które są dołączane do analizowanych w materiale standardowych rachunków, pozostawiając poza tą analizą inne karty debetowe oraz karty kredytowe i obciążeniowe, w ramach których mogły mieć miejsce w analizowanym okresie podwyżki.

Niniejsze opracowanie zawiera analizę wysokości prowizji i opłat pobieranych przez polskie banki z tytułu realizacji płatności w złotych w grudniu 2015 r., porównanie otrzymanych danych z czerwcem 2015 r. oraz wskazanie tendencji zmian średnich cen ważonych dla poszczególnych usług płatniczych w okresie od 2005 r.

Uzupełniającymi elementami przedstawianej analizy są:

- porównanie opłat za wpłaty gotówkowe na rachunki bankowe, pobieranych w bankach, z opłatami za podobne usługi na Poczcie Polskiej oraz u wybranych większych pośredników finansowych,
- porównanie opłat obowiązujących przy wysyłaniu krajowych przekazów pieniężnych za pośrednictwem Poczty Polskiej oraz firm Western Union i MoneyGram, które uznano za najbardziej reprezentatywne dla tej usługi finansowej.

Obecna analiza prezentuje dane o osiemnastu bankach.

1. Wysokość opłat i prowizji za podstawowe usługi płatnicze w wybranych bankach

Dla potrzeb niniejszego opracowania, na podstawie ogólnie dostępnych informacji (m.in. ze stron internetowych banków) zostały zebrane dane o wysokości podstawowych rodzajów prowizji i opłat bankowych dla grupy osiemnastu banków. Wśród wybranych banków znajdują się największe banki sieciowe i kilka mniejszych, co pozwala uznać uzyskane rezultaty za reprezentatywne dla całego sektora bankowego¹. W tabeli dołączonej do niniejszego materiału (Załącznik nr 1) uwzględniono i porównano opłaty pobierane za prowadzenie rachunku, przekazanie środków pieniężnych w formie gotówkowej lub bezgotówkowej (w ramach najbardziej popularnego rachunku dla klientów indywidualnych). Aby wyjaśnić, w jaki sposób banki próbują wpływać na zachowania klientów, wskazano również wysokość opłat za realizację poleceń przelewu w zależności od sposobu komunikowania się klienta z bankiem, a ponadto przedstawiono wysokość opłat za realizację zleceń stałych (są szczególnym rodzajem przelewu) oraz poleceń zapłaty.

Koncentrując się na grupie wybranych osiemnastu banków, w odniesieniu do konkretnych analizowanych elementów, związanych z rozliczeniami pieniężnymi w ramach rachunku bankowego, poszczególne opłaty przedstawiają się następująco:

- Opłata za prowadzenie rachunku – średnia miesięczna opłata² za prowadzenie standardowego rachunku bankowego dla klientów detalicznych w polskich bankach wyniosła 4,09 zł i nie uległa zmianie w stosunku do czerwca 2015 r. Żaden z analizowanych banków nie dokonał zmiany opłaty za prowadzenie rachunku. Zmiana, jaka miała miejsce, dotyczyła Alior Banku S.A. i oferty rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych. Z dniem 26.10.2015 r. z oferty banku zostało wycofane dotychczas analizowane Konto Osobiste. W niniejszej analizie zastąpiono je Kontem Rozsądnym (najbardziej zbliżonym do rachunku podstawowego), które jest oferowane na analogicznych warunkach cenowych, jak dotychczas analizowane Konto Osobiste. Miesięczna opłata za prowadzenie rachunku wynosi 8,00 zł i ma charakter warunkowy. Opłata nie jest pobierana, jeżeli w danym miesiącu, innym niż miesiąc otwarcia rachunku, na rachunku odnotowano wpływ z tytułu wynagrodzenia dokonany przez pracodawcę bądź wpływ z tytułu stypendium dokonany przez uczelnię wyższą bądź wpływ z tytułu renty lub emerytury dokonany przez ZUS. Alior Bank S.A. jest też jedynym z osiemnastu analizowanych banków, w którym w II półroczu 2015 r. miały miejsce zmiany formalno-prawne związane z połączeniem Alior Banku S.A. z Meritum Bankiem ICB S.A. Fuzja prawna banków nastąpiła 30 czerwca 2015

¹ Na dzień 31 grudnia 2015 r. suma bilansowa wszystkich banków komercyjnych wyniosła 1,49 bln zł (dane NBP). Udział osiemnastu analizowanych banków w grupie wszystkich banków w zakresie sum bilansowych wyniósł 84,53%.

² Prezentowane w tym rozdziale średnie ceny usług płatniczych są średnimi arytmetycznymi z opłat w poszczególnych bankach.

r., a integracja ich działalności operacyjnej w dniu 26 października 2015 r. O ile zmiana ta dla posiadaczy Konta Rozsądnego w Alior Banku S.A. jest nieodczuwalna, o tyle dla klientów Meritum Banku jest dość istotna. Oznacza bowiem wprowadzenie opłat zarówno za prowadzenie Konta Osobistego Meritum (dotychczasowego Prostego Konta Osobistego), jak i wydanej do niego karty debetowej. Opłata za prowadzenie Konta Osobistego Meritum wynosi od 1 grudnia 2015 r. 8,00 zł i ma charakter warunkowy. Można jej uniknąć po spełnieniu jednego z poniższych warunków:

- przekazania wynagrodzenia (renty, emerytury lub stypendium) na rachunek w Alior Banku S.A. lub
- zapewnienia jednorazowego wpływu z rachunku z innego banku lub z rachunków dla klientów biznesowych w Alior Banku S.A. w kwocie większej lub równej 2.000 zł (lub 1.000 zł dla studentów do 24. roku życia lub osób do 19. roku życia).

Karta debetowa zaś od 1 grudnia 2015 r. kosztuje 6,00 zł (opłata podstawowa) i 14,00 zł (opłata dodatkowa). O ile opłata podstawowa jest opłata sztywną i bezwarunkową, o tyle opłaty dodatkowej można uniknąć, spełniając warunki analogiczne, jak dla opłaty za prowadzenie rachunku.

Opłata za obsługę rachunku w analizowanych bankach ma w większości charakter opłaty miesięcznej i warunkowej. Wysokość opłaty waha się w przedziale od 0,00 zł do 12,00 zł. W siedmiu bankach (liczba banków w stosunku do poprzedniego półrocza nie zmieniła się) opłata ma charakter warunkowy, spełnienie warunków uprawnia do zwolnienia z tej opłaty, przy czym: w czterech warunkiem uprawniającym do zwolnienia z miesięcznej opłaty za prowadzenie rachunku są wpływy miesięczne w przedziale od 1.000 zł do 3.500 zł (Alior Bank S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A. i mBank S.A.), w jednym warunkiem zwalniającym jest posiadanie karty debetowej (PKO BP S.A.) i w dwóch innych warunki są mieszane: w Banku Millennium S.A. są to wpływy na poziomie co najmniej 1.000 zł oraz co najmniej jedna płatność bezgotówkowa kartą, a w Euro Banku S.A. są to wpływy na poziomie minimum 1.500 zł lub średnie saldo rachunku na poziomie minimum 15.000 zł lub rachunek bieżący jest wykorzystywany do spłaty rat kredytów udzielonych przez Euro Bank S.A. na kwotę minimum 1.500 zł lub posiadacz rachunku jest użytkownikiem głównej karty kredytowej w Euro Banku S.A. i na rachunku karty rozliczone zostały minimum 3 transakcje bezgotówkowe wykonane tą kartą oraz kwota limitu kredytowego wynosi minimum 500 zł. W pozostałych jedenastu bankach miesięczna opłata za prowadzenie rachunku ma charakter bezwarunkowy i wynosi: 0 zł w 5 bankach (Bank Zachodni WBK S.A., Bank Pocztowy S.A., Deutsche Bank Polska S.A., Raiffeisen Bank Polska S.A. i Getin Noble Bank S.A.) lub jest to określona kwota w 6 pozostałych bankach (Bank BPH S.A., Bank Pekao S.A., BOŚ S.A., ING Bank Śląski S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy i Credit Agricole Bank Polska S.A.).

- Opłata za realizację polecenia przelewu w oddziale – średnia opłata w grudniu 2015 r. wynosiła 6,59 zł i w stosunku do czerwca 2015 r. nie uległa zmianie.

Opłata za realizację przelewu w oddziale obowiązuje w siedemnastu na jedenaście analizowanych banków i utrzymuje się w przedziale od 0,00 zł do 10,00 zł. Opłata ta nie jest pobierana w Banku BPH S.A. Pobieranie opłaty w zdecydowanej większości banków to element polityki cenowej banków preferującej klientów aktywnych i chętnych do korzystania z nowoczesnych kanałów obsługi i narzędzi, pozwalających na zdalne wykonywanie transakcji.

- Opłata za realizację przelewu przez telefon – średnia opłata w grudniu 2015 r. wyniosła 2,81 zł i utrzymuje się na poziomie z czerwca 2015 r.

Opłata za realizację przelewu przez telefon obowiązuje w szesnastu na osiemnaście analizowanych banków i utrzymuje się w przedziale od 0 zł do 10,00 zł. Opłaty tej nie ponoszą klienci realizujący przelewy telefoniczne w ING Banku Śląskim S.A., Banku BPH S.A., Banku Zachodnim WBK S.A. oraz BOŚ S.A. Z opcji takiej nie mogą skorzystać posiadacze rachunków standardowych w Krakowskim Banku Spółdzielczym i Euro Banku S.A.

- Opłata za realizację przelewu za pośrednictwem Internetu – średnia opłata w grudniu 2015 r. wyniosła 0,09 zł i pozostała bez zmian w stosunku do poprzedniego półrocza.

W zdecydowanej większości, tj. w piętnastu na osiemnaście analizowanych banków, realizacja przelewu przez Internet odbywa się za darmo. Opłatę taką ponoszą klienci trzech banków, tj. Banku Polska Kasa Opieki S.A. (0,50 zł), Deutsche Banku Polska S.A. (0,50 zł) i Krakowskiego Banku Spółdzielczego (0,60 zł).

- Opłata za realizację polecenia zapłaty – średnia opłata w grudniu 2015 r. wyniosła 0,18 zł i była niższa od opłaty w czerwcu 2015 r., która wynosiła 0,24 zł. Obniżenie średniej opłaty wynika ze zmian wprowadzonych przez PKO BP SA, który w odniesieniu do analizowanego PKO Konto za Zero obniżył opłatę z 1,00 zł do 0 zł.

Polecenie zapłaty, podobnie jak polecenie przelewu przez Internet, jest też preferowaną przez banki formą rozliczeń i w zdecydowanej większości analizowanych banków nie ma opłaty za realizację polecenia zapłaty. W analizowanym półroczu tylko Krakowski Bank Spółdzielczy pobierał taką opłatę (3,00 zł).

- Opłata za realizację zlecenia stałego – średnia opłata za grudzień 2015 r. dla tej usługi wyniosła 0,50 zł i pozostała bez zmian w stosunku do opłaty w czerwcu 2015 r.

Większość analizowanych banków nie pobierała w grudniu 2015 r. opłaty za realizację zlecenia stałego. Opłatę taką ponoszą klienci czterech z osiemnastu analizowanych banków, tj. w Euro Banku S.A. (5,00 zł), Krakowskim Banku Spółdzielczym (2,50 zł), Banku Polska Kasa Opieki S.A. (1,00 zł) i Banku Ochrony Środowiska S.A. (0,50 zł).

- Opłata za realizację wpłaty gotówkowej na rachunek w innym banku – średnia cena tej usługi wyniosła min. 15,55 zł, maks. 0,79% kwoty wpłaty (pozostała na tym samym poziomie co w czerwcu 2015 r.).

W przypadku tej usługi tylko w części banków istnieje możliwość dokonywania wpłat gotówkowych przez osoby nieposiadające rachunku w tym banku na rachunek w innym banku. Obecnie w grupie osiemnastu analizowanych banków usługę taką proponuje dwanaście banków (PKO BP S.A., Bank BPH S.A., BZ WBK S.A., Bank Millennium S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., Bank Poczty S.A., BOŚ S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy, Alior Bank S.A., Credit Agricole Bank Polska S.A., Euro Bank S.A., BNP Paribas Bank Polska S.A.).

- Opłata za prowadzenie rachunku internetowego – banki oferują klientom w ramach tzw. bankowości internetowej (elektronicznej) klasyczne rachunki internetowe (czyli takie, w których kontakt z bankiem odbywa się wyłącznie z wykorzystaniem ww. kanału komunikacji) lub umożliwiają klientowi, w ramach klasycznego rachunku typu ROR, składanie dyspozycji przez Internet. Za prowadzenie rachunku internetowego banki nie pobierają opłat, a realizacja przelewów tym kanałem często jest bezpłatna lub jej koszt jest minimalny. Tylko Inteligo jest klasycznym rachunkiem internetowym, natomiast ING Direct w ING Banku Śląskim S.A., Lubię to konto! W Banku BPH S.A., Pakiet Active w Euro Banku S.A., Konto Aktywne w Raiffeisen Banku Polska S.A. oraz eKonto mobilne i eKonto mobilne plus w mBanku S.A. umożliwiają klientom dodatkowo złożenie przelewu w oddziale. W II półroczu 2015 r. w ofercie Alior Banku S.A. pojawiło się Konto Internetowe, za prowadzenie którego bank nie pobiera opłaty. Umożliwia w ramach tego rachunku realizację przelewu w oddziale i przez telefon z opłatą odpowiednio 7,00 zł i 5,00 zł.

Szczegółowe informacje nt. opłat w złotych stosowanych przez polskie banki za prowadzenie rachunku bankowego oraz realizację wpłaty gotówkowej, polecenia przelewu i polecenia zapłaty na rachunki odbiorców w innych bankach dla klientów indywidualnych w grudniu 2015 r. w odniesieniu do czerwca 2015 r. prezentuje Załącznik nr 1.

2. Wysokość opłat i prowizji związanych z obsługą kart debetowych

Do materiału została dołączona także tabela, w której uwzględniono i porównano stosowane przez polskie banki opłaty związane z wydaniem i obsługą kart debetowych (Załącznik nr 2). Opłaty te dotyczą w szczególności: wydania lub użytkowania karty debetowej, wypłaty gotówki z użyciem karty debetowej w bankomatach (własnych, innych sieci w kraju i za granicą) oraz usługi cash back.

Podstawowe opłaty związane z użytkowaniem karty debetowej kształtują się następująco:

- opłata za wydanie karty - bez zmian w stosunku do poprzedniego półrocza, utrzymane zostały opłaty za wydanie karty wprowadzone w II półroczu 2014 r. przez 2 banki:
 - Alior Bank S.A. – opłata za wydanie/ wznowienie karty płatniczej wydanej do rachunku w wysokości 10,00 zł, opłata pobierana jest w momencie wydania/ wznowienia karty i ma charakter warunkowy. Opłata za wznowienie karty nie zostanie pobrana, gdy w okresie trzech ostatnich miesięcy przed datą końca ważności karty, na rachunku, do którego karta została wydana, przynajmniej raz spełnił warunek, uprawniający do zwolnienia z tej opłaty.
 - mBank S.A. – opłata za wydanie lub odnowienie Karty Visa payWave/ MasterCard PayPass do drugiego i kolejnych rachunków tego samego typu wynosi 10,00 zł. Opłaty te dotyczą kart wydanych do rachunku eKonto, eKonto z darmowymi bankomatami, eKonto mobilne i eKonto mobilne plus.
- opłata za użytkowanie karty – opłata ta w analizowanych bankach ma charakter opłaty miesięcznej i w zdecydowanej większości banków warunkowej. Wysokość opłaty waha się w przedziale od 0 zł do 10,00 zł. Średnia miesięczna opłata za użytkowanie karty debetowej w grudniu 2015 r. wynosiła 3,95 zł i wzrosła o 6,47% w stosunku do poprzedniego okresu (3,71 zł). Bezpośredni wzrost opłaty miesięcznej za użytkowanie karty miał miejsce w dwóch bankach. Zmiany te dotyczą:
 - Euro Banku S.A., gdzie nastąpiło podwyższenie opłaty miesięcznej za użytkowanie karty debetowej i ujednoczenie warunków cenowych dla karty Visa Electron i karty MasterCard Debit. Miesięczne użytkowanie karty Visa Electron i MasterCard Debit kosztuje teraz 4,90 zł (wcześnie było to odpowiednio 3,45 zł i 3,95 zł). W przypadku ww. kart debetowych wydawanych do Pakietu Standard opłata jest stała, a w przypadku analizowanego Pakietu Active (internetowego) warunkiem kwalifikującym do zwrotu opłaty za posiadanie kart debetowych jest łączna kwota transakcji bezgotówkowych na poziomie minimum 400 zł (było 200 zł).
 - Getin Noble Banku S.A., gdzie nastąpiło podwyższenie opłaty miesięcznej za użytkowanie karty debetowej i ujednoczenie warunków cenowych dla karty Visa Debit i karty MasterCard Debit. Miesięczna opłata w wysokości 6,99 zł jest

pobierana, gdy w ciągu miesiąca kalendarzowego nie zostaną rozliczone transakcje bezgotówkowe dokonane kartą oraz płatności dokonane aplikacją iKasa na łączną kwotę minimum 300 zł. Wcześniej opłata dla karty Visa Debit wynosiła 2,99 zł lub 7,99 zł. Wyższa opłata była pobierana w przypadku niedokonania transakcji bezgotówkowych kartą oraz aplikacją iKasa na łączną kwotę minimum 300 zł. Również wcześniejsza opłata dla karty MasterCard Debit wynosiła 2,99 zł lub 6,99 zł, przy czym wyższa opłata była pobierana w przypadku niedokonania transakcji bezgotówkowych kartą oraz aplikacją iKasa na łączną kwotę minimum 100 zł.

W Alior Banku S.A. przedmiotem analizy jest karta Debit MasterCard do Konta Rozsądnego. Miesięczna opłata za jej użytkowanie wynosi 5,00 zł i jest o 1,00 zł niższa w stosunku do analizowanej w poprzednim okresie karty debetowej wydawanej do rachunku Konto Osobiste. Jest to opłata stała. Dla ww. karty obowiązuje również opłata dodatkowa w wysokości 8,00 zł o charakterze warunkowym. Wysokość opłaty dodatkowej i warunki jej stosowania są takie same jak w dotychczasowej analizie dla karty debetowej wydawanej do Konta Osobistego, mianowicie opłata dodatkowa w wysokości 8 zł nie jest pobierana, gdy w danym miesiącu, innym niż miesiąc otwarcia ROR, do którego jest wydana karta, na rachunku odnotowano wpływ z tytułu wynagrodzenia dokonany przez pracodawcę bądź wpływ z tytułu stypendium dokonany przez uczelnię wyższą bądź wpływ z tytułu renty lub emerytury dokonany przez ZUS.

Jeśli chodzi o warunki uprawniające do zwolnienia z opłat za użytkowanie karty, banki stosują dwa rodzaje warunków, są to:

- minimalna wartość miesięcznych operacji bezgotówkowych,
- minimalna liczba transakcji bezgotówkowych.

W dwóch na osiemnaście analizowanych banków miała miejsce zmiana warunków uprawniających do zwolnienia z opłaty za kartę, polegająca na podniesieniu miesięcznej wartości transakcji bezgotówkowych wykonanych kartą. Dotyczy to następujących banków:

- Euro Banku S.A. – dla Pakietu Active (internetowego) warunkiem kwalifikującym do zwrotu opłaty za posiadanie kart debetowych jest łączna kwota transakcji bezgotówkowych na poziomie minimum 400 zł (było 200 zł).
- Getin Noble Banku S.A. – dla rachunku Getin Up i kart debetowych MasterCard Debit warunkiem zwalniającym z opłaty w wysokości 6,99 zł jest łączny poziom transakcji bezgotówkowych wykonanych kartą oraz aplikacją iKasa na kwotę minimum 300 zł.

Większość banków kontynuuje praktykę polegającą na tym, że ustalona miesięczna opłata za kartę nie jest pobierana bądź jest zwracana w przypadku dokonania kartą w ciągu miesiąca określonej liczby transakcji bezgotówkowych (w analizowanych bankach jest to przedział od jednej do czterech transakcji) lub transakcji o wartości powyżej określonego przez bank limitu kwotowego (w analizowanych bankach przedział kwotowy waha się od 100 zł do 700 zł). Spośród osiemnastu analizowanych banków, w trzynastu bankach miesięczna opłata za użytkowanie karty ma charakter warunkowy (PKO BP S.A., ING Bank Śląski S.A., Bank BPH S.A., mBank S.A., Bank Millennium S.A., Bank Polska Kasa Opieki S.A., Bank Poczty S.A.,

Deutsche Bank Polska S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Alior Bank S.A., Euro Bank S.A., Getin Noble Bank S.A. i Raiffeisen POLBANK S.A.), w pięciu ma charakter bezwarunkowy i kształtuje się w przedziale od 3,00 zł do 7,00 zł (Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Bank Ochrony Środowiska S.A., Krakowski Bank Spółdzielczy i Credit Agricole Bank Polska S.A.), Dokładny opis takich przypadków zawierają przypisy w Załączniku nr 2.

Opłaty za przewalutowanie transakcji, za wypłaty gotówki z użyciem karty debetowej we własnych bankomatach i w innych bankomatach w kraju, jak również w bankomatach za granicą pozostały bez zmiany.

Opłaty za wypłatę w obcych bankomatach w kraju w sposób bezwarunkowy nie pobiera pięć banków: ING Bank Śląski S.A., Bank BPH S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Bank BGŻ BNP Paribas S.A. i Raiffeisen Bank polska S.A. W trzech innych bankach, tj. w Alior Banku S.A., Banku Millennium S.A. i mBanku S.A., darmowa wypłata jest możliwa pod pewnymi warunkami. W przypadku Alior Banku S.A. warunkiem uprawniającym do zwolnienia z opłaty w wysokości 3,00 zł jest spełnienie warunku, dotyczącego kierowania wpływów na ten rachunek, analogicznego jak przy zwolnieniu z opłaty za prowadzenie rachunku czy użytkowanie karty debetowej do rachunku, zaś w przypadku mBanku S.A. po wykupieniu usługi „Wypłaty ze wszystkich bankomatów” z opłatą miesięczną w wysokości 5,00 zł dla rachunków eKonto i eKonto mobilne są możliwe darmowe wypłaty ze wszystkich bankomatów w kraju.

Opłatę za wypłatę w bankomatach za granicą pobiera szesnaście z osiemnastu badanych banków, chyba że klient skorzysta z bankomatu należącego do danej grupy bankowej. Tylko Alior Banku S.A. i Bank BGŻ BNP Paribas S.A. nie pobierają takiej opłaty. Konstrukcja opłat jest analogiczna, jak w przypadku wypłat z krajowych bankomatów, innych niż własne. Stawki kształtują się w przedziale od 5,00 zł do 12,00 zł, a w przypadku procentu wypłacanej kwoty stawka waha się od 1% do 4,50% wartości transakcji, przy czym zazwyczaj określona jest również górna granica kwotowa. Średnia minimalna stawka w złotych i średnia stawka maksymalna liczona procentem od wypłacanej kwoty w grudniu 2015 r. wynosiły odpowiednio 7,38 zł i 2,82% i pozostały bez zmian.

Wśród osiemnastu analizowanych banków usługę cash back oferuje piętnaście banków. W analizowanym półroczu do grupy banków oferujących tę usługę dołączył Deutsche Bank PBC S.A. z opłatą 0 zł. Usługa jest bezpłatna w dziesięciu bankach: w Banku Handlowym w Warszawie S.A., ING Banku Śląskim S.A., Banku BPH S.A., mBanku S.A., Banku Pocztowym S.A., Banku Millennium S.A., Alior Banku S.A., Credit Agricole Banku Polska S.A., Euro Banku S.A. i Deutsche Bank PBC S.A. Opłatę pobiera pięć banków: Bank Zachodni WBK S.A. - 1,50 zł, PKO BP S.A. i Krakowski Bank Spółdzielczy – po 1,00 zł, Bank Pekao S.A. – 0,99 zł i Bank BGŻ BNP Paribas S.A. – 0,50 zł.

3. Wysokość prowizji i opłat związanych z realizacją wpłaty gotówkowej na rachunek bankowy w instytucjach innych niż banki oraz opłat obowiązujących przy wysyłaniu krajowych przekazów pieniężnych

3.1. Wpłata gotówkowa na rachunek płatniczy

Wpłata gotówkowa jest formą rozliczeń pieniężnych niewymagającą posiadania rachunku płatniczego przez płatnika. Płatnik może zrealizować swoje zobowiązanie, wpłacając na rachunek bankowy odbiorcy gotówkę w różnych instytucjach, takich jak: banki, Poczta Polska czy też inne firmy zajmujące się pośrednictwem w takich wpłatach. Za usługę pobierana jest prowizja i jej wysokość kształtuje się różnie, w zależności od zarówno cennika stosowanego przez ww. podmioty, jak i rodzaju odbiorcy.

3.1.1. Poczta Polska S.A.

Przedsiębiorstwo to ma ustawowe uprawnienie do wykonywania niektórych czynności bankowych, spośród których najważniejszą i najpowszechniejszą jest przyjmowanie wpłat na rachunki płatnicze. Rodzaje wpłat na rachunki bankowe w stosunku do poprzedniej analizy nie uległy zmianie i są następujące:

- wpłaty STANDARD – wpłaty na rachunek bankowy,
- wpłaty STANDARD PRIORYTET,
- wpłaty PLUS,
- wpłaty z tytułu składek ZUS,
- wpłaty na rzecz urzędów skarbowych,
- wpłaty z tytułu zobowiązań podatkowych na rzecz urzędów skarbowych.

W placówkach pocztowych klient może dokonać wpłaty w złotych na rachunek bankowy bez ograniczeń kwotowych, natomiast za pośrednictwem listonoszy kwota wpłaty nie może być wyższa niż równowartość 120% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający rok, w którym dokonano wpłaty (kwota tego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2015 r. wyniosła 3. 899,78 zł³).

W analizowanym półroczu cennik opłat Poczty Polskiej nie uległ zmianie i przedstawia się następująco:

3 Komunikat Prezesa GUS z dnia 9 lutego 2016 r.

- wpłaty STANDARD – aktualna opłata wynosi 2,90 zł przy kwocie wpłaty do 600,00 zł oraz 0,5% od kwoty wpłaty powyżej 600 zł,
- wpłaty STANDARD PRIORYTET – aktualna opłata wynosi 3,00 zł od wpłaty do kwoty 600,00 zł oraz 0,6% od kwoty wpłaty powyżej 600,00 zł,
- wpłaty STANDARD na rzecz organizacji pożytku publicznego – opłata wynosi 1,00 zł,
- wpłaty STANDARD na rzecz Telekomunikacji Polskiej S.A. z tytułu opłat za usługi telekomunikacyjne – opłata wynosi 1,75 zł,
- wpłaty na rzecz ZUS z tytułu składek ubezpieczeniowych oraz z tytułu zobowiązań podatkowych na rzecz urzędów skarbowych – opłata wynosi 7,00 zł od wpłaty bez względu na jej wysokość.

3.1.2. Pośrednicy finansowi

W Polsce funkcjonują podmioty będące instytucjami płatniczymi lub biurami usług płatniczych, zwane dalej „pośrednikami finansowymi”, które w ramach prowadzonej działalności gospodarczej przyjmują od osób fizycznych środki pieniężne w gotówce w celu przekazania ich na rachunki bankowe tzw. masowych wierzycieli, tj. firm telekomunikacyjnych, zakładów energetycznych, gazowni, telewizji kablowych itp., z tytułu opłat o charakterze periodycznym za usługi świadczone przez tych wierzycieli⁴. Dla celów tego materiału przedstawiono pięć najbardziej reprezentatywnych podmiotów, w których koszty opłacania comiesięcznych rachunków za prąd, gaz, czynsz, telefon itp. w stosunku do I półrocza 2015 r. nie uległy zmianie i kształtują się następująco:

- Wygodne rachunki - sieć punktów jest nadzorowana przez Bank Pekao S.A. Płatnicy mogą wygodnie opłacać rachunki podczas wizyt w centrach handlowych, a prowizja nie przekracza kwoty 1,99 zł za przyjętą płatność.
- Drobne Rachunki – usługa ta jest oferowana w sieci sklepów „Żabka”. Opłata za realizację rachunku, dokonywana w formie gotówkowej i za pomocą karty płatniczej (usługa dostępna od czerwca 2011 r.)⁵, wynosi 1,89 zł za rachunki do kwoty 500 zł, natomiast 0,4% za każdy rachunek powyżej 500 zł⁶.
- Moje Rachunki – prowizje za realizację rachunków są zróżnicowane w zależności od rodzaju opłacanej usługi (telefon, gaz, telewizja itp.), a także rodzaju odbiorcy płatności i wahają się – podobnie jak w czerwcu 2015 r. – średnio w przedziale od 0,99 zł do 1,99 zł⁷. Przy rachunkach o wartości powyżej 1.000 zł, poza prowizją ustaloną dla poszczególnych podmiotów, pobierana jest dodatkowa opłata transakcyjna w wysokości 0,3% wartości

⁴ Płatności dokonywane w celu realizacji opłat z tytułu usług świadczonych przez masowych wierzycieli, np. za telefon, energię, gaz czy telewizję kablową, są w notatce nazywane „płatnościami masowymi”.

⁵ <http://www.zabka.pl/pl/uslugi/platnosc-karta-za-rachunki>,⁶

⁶ <http://www.zabka.pl/pl/uslugi/drobne-rachunki>,⁴

⁷ <http://www.billbird.pl/dla-biznesu/agenci-punkty-handlowe/moje-rachunki>

wpłaty. Dodatkowa opłata nie dotyczy wybranych odbiorców (Netia, WIK Opole, 4 Life Direct, Fortum, PAH, WOŚP, Sferia oraz MasterCard).

- PayTel – maksymalna prowizja za przyjęcie rachunku to 1,99 zł. Usługa jest dostępna w wybranych punktach współpracujących z PayTel.
- FotoKasa – system stworzony przez Bank Handlowy w Warszawie S.A. w zastępstwie zlikwidowanego w dniu 29 lutego 2012 r. systemu UniKasa⁸. Płatność może zostać zrealizowana bezpłatnie za pomocą telefonu komórkowego, zarówno z rachunku osobistego, jak i z rachunku karty kredytowej klienta w ramach bankowości internetowej Citi Mobile, dostępnej wyłącznie dla klientów Banku Handlowego S.A. W przypadku realizowania płatności w ramach FotoKasy w oddziale lub przy pomocy doradcy prowizje naliczane są zgodnie z Taryfą opłat i prowizji, a ich wysokość zależy od rodzaju rachunku klienta.

Zestawienie średnich opłat za realizację płatności masowych w ww. podmiotach prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Zestawienie średnich opłat za realizację płatności masowych

Poczta Polska S.A.	1,00 – 2,90 zł, powyżej 600 zł – 0,5% (1,72 zł dla wpłat PLUS)
Wygodne rachunki	do 1,99 zł
Drobne Rachunki	1,89 zł, powyżej 500 zł – 0,4%
VIA™ Moje Rachunki	od 0,99 zł do 1,99 zł
Pay Tel – Wszystkie rachunki	do 1,99 zł
FotoKasa⁸	0 zł (tylko poprzez Citi Mobile)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostępnych na stronach internetowych Poczty Polskiej S.A. i pośredników finansowych.

3.2. Przekaz pieniężny

Funkcjonująca na rynku usługa przekazu pieniężnego, polegająca na pośredniczeniu w przekazaniu gotówki pomiędzy wpłacającym a odbiorcą, jest świadczona głównie przez Poczta Polską S.A. oraz następujące firmy: Western Union i MoneyGram.

3.2.1. Poczta Polska S.A.

- Przekazy pocztowe w obrocie krajowym

Poza opisaną już usługą wpłaty na rachunki bankowe jedną z podstawowych czynności Poczty jest wykonywanie przekazów pocztowych. Usługa ta jest świadczona dla klientów

⁸ Dostępna tylko dla klientów posiadających rachunek w Banku Handlowym S.A.

indywidualnych oraz instytucjonalnych, opłaty za tę usługę w II półroczu 2015 r. nie zmieniły się i wynoszą:

- Przekazy pocztowe w obrocie krajowym (opłata jest różnicowana w zależności od sposobu/ miejsca nadania):
 - przekaz pocztowy w obrocie krajowym nadany za pośrednictwem Internetu – opłata wynosi 1% od kwoty przekazu plus 5,00 zł,
 - przekaz pocztowy w obrocie krajowym nadany w placówce pocztowej – opłata wynosi 1% od kwoty przekazu plus 5,30 zł.
- Przekazy pocztowe w obrocie zagranicznym - opłata za nadanie przekazu zagranicznego nie uległa zmianie i wynosi 1% kwoty przekazu plus 23,00 zł.
- Ekspres pieniężny – POCZTOWE ZLECENIE WYPŁATY (EP-PZW)
Poczta Polska S.A. realizuje usługę umowną w obrocie krajowym Ekspres Pieniężny – Poczta Zlecenie Wypłaty polegającą na przekazywaniu za pomocą sieci teleinformatycznych lub innych środków łączności zlecenia wypłaty określonej kwoty pieniężnej. Opłaty za nadanie Ekspresu Pieniężnego przez Internet są niższe niż w przypadku ich realizacji w placówce pocztowej. Opłaty za tę usługę w stosunku do II półroczu 2015 r. nie uległy zmianie i ilustruje je Tabela nr 2.

Tabela 2. Opłaty za usługę Ekspres Pieniężny realizowaną przez Poczta Polska S.A.

Poz.	Nazwa	Wartość Ekspresu Pieniężnego	Opłata (w złotych) za nadanie w placówce pocztowej	Opłata (w złotych) za nadanie przez Internet
1	Ekspres Pieniężny "na teraz" (wypłata w placówce pocztowej po upływie 10 minut od czasu nadania)	0,01 – 200	15,00	9,50
		200,01 – 300	17,00	13,00
		300,01 – 500	18,00	14,50
		500,01 – 1000	22,00	18,50
		1000,01 – 5000	43,00	35,00
		5000,01 i więcej	85,00	70,00
2	Ekspres Pieniężny "na dziś" (wypłata pod wskazanym adresem w ciągu 6 godzin od nadania)	0,01 – 200	36,00	34,00
		200,01 – 300	38,00	36,00
		300,01 – 500	39,00	37,00
		500,01 – 1000	43,00	41,00
		1000,01 – 5000	65,00	63,00
		5000,01 i więcej	125,00	123,00
3	Ekspres Pieniężny "na jutro" (wypłata pod wskazanym adresem następnego dnia roboczego od nadania)	0,01 – 200	16,50	11,00
		200,01 – 300	18,50	14,50
		300,01 – 500	19,50	16,00
		500,01 – 1000	23,50	20,00
		1000,01 – 5000	44,50	36,50
		5000,01 i więcej	90,00	71,50

UWAGA: do terminów realizacji określonych w poz. 1-3 nie wlicza się czasu określonego w § 4 ust. 3 Regulaminu świadczenia usługi Ekspres Pieniężny w obrocie krajowym.

Źródło: Dane Poczty Polskiej S.A.

3.2.2. Western Union FSI

- Największą sieć przedstawicieli Western Union w Polsce tworzą następujące podmioty: Bank Pekao S.A., PKO Bank Polski S.A. oraz inne współpracujące z bankami firmy. Międzynarodowe Przekazy Pieniężne Western Union są przeznaczone tylko dla osób fizycznych. W większości krajów przekazy są realizowane w walucie danego kraju, przy czym niektóre kraje mogą dodatkowo wprowadzić możliwość obsługi transakcji w innej walucie. Na przykład w Polsce wpłaty i wypłaty realizowane są w złotych lub w USD. Opłaty za przekazy pobierane są w całości od nadawców i wyłącznie w złotych. Kwota jednorazowego przekazu wysłanego z Polski wynosi maksymalnie 7 500 USD lub równowartość w złotych. Przekazy odbierane w Polsce (nadane za granicą) nie mają ograniczeń kwotowych. Usługa Western Union obejmuje również przekazy krajowe, które realizowane są na podstawie standardów określonych dla Międzynarodowych Przekazów Pieniężnych Western Union, przy czym walutą obowiązującą przy wpłatach i wypłatach realizowanych w Polsce jest wyłącznie złoty⁹. Opłaty obowiązujące przy wysyłaniu krajowych przekazów są zróżnicowane w zależności od wysokości przekazywanej kwoty. W analizowanym okresie nie było zmian w zakresie opłat. Opłaty na koniec czerwca 2015 r. i kształtują się następująco:
 - od kwoty 1 zł do 150,00 zł – opłata wynosi 10,00 zł,
 - od kwoty 150,01 do 300,00 zł – opłata wynosi 20,00 zł,
 - od kwoty 300,01 do 500,00 zł – opłata wynosi 25,00 zł,
 - od kwoty 500,01 do 1 000,00 – opłata wynosi 30,00 zł,
 - od kwoty 1 000,01 do kwoty 2 000,00 zł – opłata wynosi 40,00 zł,
 - od kwoty 2 000,01 do kwoty 3 000,00 – opłata wynosi 55,00 zł,
 - od kwoty 3 000,01 – 6.000 zł opłata wynosi 2% kwoty przekazu + 3,00 zł.

Usługa dodatkowa polegająca na „Dołączeniu wiadomości do przekazu” jest bezpłatna.

3.2.3. MoneyGram

W Polsce z usług MoneyGram można skorzystać w oddziałach Banku BGŻ BNP Paribas S.A., Banku Pocztowego S.A., Banku Polskiej Spółdzielczości S.A., International Currency Exchange oraz w każdym punkcie oznaczonym logo „Moje Przekazy”. MoneyGram nie stosuje jednolitej tabeli prowizji i opłat. Do wyliczenia wysokości opłaty za przekaz pieniężny wykonany w placówkach MoneyGram każdorazowo podaje się kraj oraz kwotę transferu. Poza opłatami za przekaz pobieranymi przy transakcji może obowiązywać kurs walutowy ustalony przez MoneyGram lub jego agentów¹⁰. Przykładowe opłaty za realizację przekazów pieniężnych przedstawiają się następująco:

⁹ <https://www.westernunion.pl/WUCOMWEB/staticMid.do?method=load&countryCode=PL&languageCode=pl&pagename=HomePage>

¹⁰ <http://global.moneygram.com/pl/pl>

Wysokość prowizji i opłat związanych z realizacją wpłaty gotówkowej na rachunek bankowy w instytucjach innych niż banki oraz opłat obowiązujących przy wysyłaniu krajowych przekazów pieniężnych

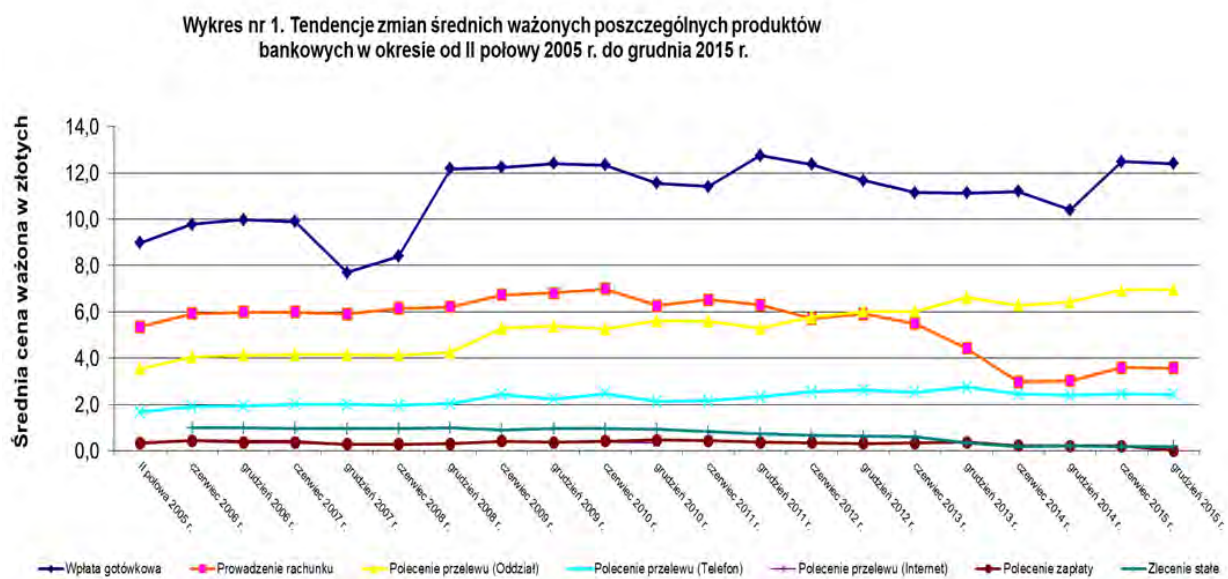
- przekaz pieniężny w kwocie 100 zł na terenie Polski – opłata 8 zł,
- przekaz pieniężny w kwocie 100 zł z Polski do Francji – opłata 25 zł.

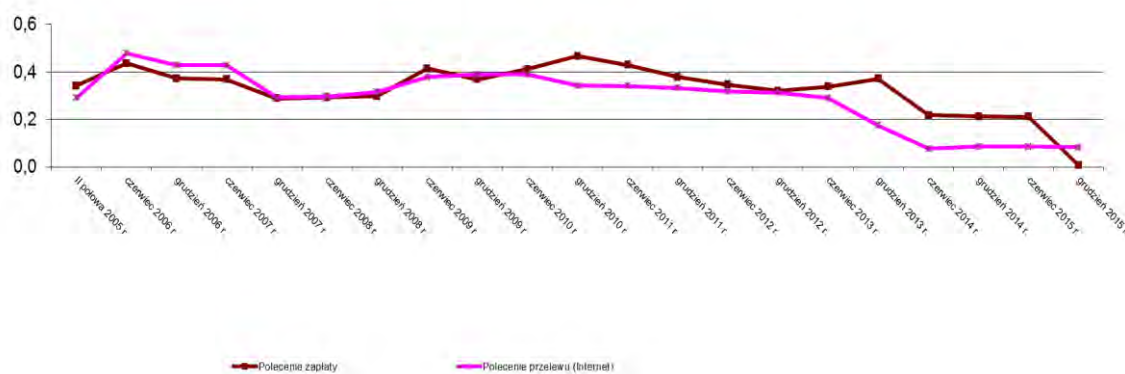
4. Tendencje zmian średnich cen ważonych poszczególnych badanych usług płatniczych w okresie od 2005 r.

Porównanie średnich cen ważonych poszczególnych badanych usług płatniczych w okresie od II połowy 2005 r., tj. od momentu rozpoczęcia analiz ww. cen przez DSP, do grudnia 2015 r. prezentuje wykres nr 1. Zastosowano w nim średnią ważoną, gdzie tzw. wagą jest pozycja banku na rynku mierzona wielkością jego sumy bilansowej. Dzięki takiemu założeniu uzyskana średnia zbliża się najbardziej do cen poszczególnych usług w bankach o największym udziale w rynku. Na wykresie nr 1 widać zmiany średnich cen spowodowane decyzjami o podwyżkach lub obniżkach największych banków, podczas gdy takie same lub nawet większe ruchy cenowe dokonywane przez mniejsze banki pozostają na wykresie prawie niezauważalne.

Na przestrzeni analizowanych lat wyraźnie widoczna jest różnica między ceną najwyższą, odnoszącą się do usług opartych na obsłudze manualnej (wpłata gotówkowa i polecenie przelewu złożone w oddziale), a cenami niższymi, odnoszącymi się do usług preferowanych przez banki, tj. przelewu składanego przez Internet i polecenia zapłaty. Potwierdza to stosowaną dotychczas politykę banków, zachęcającą klientów do stosowania najmniej pracochłonnych z punktu widzenia banków i umożliwiających jak największą automatyzację kanałów komunikacji.

Wykres nr 1. Tendencje zmian średnich ważonych poszczególnych usług płatniczych w okresie od II połowy 2005 r. do grudnia 2015 r.

Wykres nr 1 jest odzwierciedleniem danych obejmujących w grudniu 2015 r. grupę osiemnastu banków.

Przechodząc do analizy poszczególnych średnich ważonych usług, można stwierdzić, że:

- Wpłata gotówkowa – średnia ważona cena minimalna wpłaty gotówkowej wyniosła w grudniu 2014 r. 10,39 zł, w czerwcu 2015 r. 12,48 zł, a w grudniu 2015 r. 12,40 zł. Średnia ta nadal pozostaje na najwyższym poziomie spośród badanych usług płatniczych. W analizowanym półroczu nie było zmian cenowych w zakresie opłaty za wpłatę gotówkową. Niewielka obniżka w stosunku do czerwca 2015 r. spowodowana jest zmianami, tj. obniżeniem sum bilansowych dwóch dużych banków, mianowicie Banku Millennium S. A. i Banku Polska Kasa Opieki S.A.
- Prowadzenie rachunku bankowego – średnia ważona opłata za prowadzenie rachunku wyniosła w grudniu 2014 r. 3,02 zł, w czerwcu 2015 r. 3,59 zł i w grudniu 2015 r. również 3,59 zł. Nie było zmian cenowych w zakresie tej opłaty.
- Polecenie przelewu zlecane w oddziale – w grudnia 2014 r. opłata wyniosła 6,43 zł, na koniec czerwca 2015 r. 6,95 zł, a na koniec grudnia 2015 r. 6,97 zł, czyli pozostała w zasadzie na tym samym poziomie. Również w tym okresie nie było zmian cenowych.
- Polecenie przelewu zlecane przez telefon – średnia cena za tę usługę wyniosła w grudniu 2014 r. 2,39 zł, w czerwcu 2015 r. 2,45 zł, a w grudniu 2015 r. 2,44 zł, pozostając również na niezmiennym poziomie.
- Polecenie przelewu zlecane przez Internet – średnia cena ważona za realizację ww. instrumentu w grudnia 2014 r. 0,09 zł, w czerwcu 2015 r. 0,08 zł i w analizowanym okresie również 0,08 zł. Nie było zmian cenowych w tym okresie dla tej usługi.
- Polecenie zapłaty – średnia ważona dla tego instrumentu płatniczego wyniosła w grudniu 2014 r. i czerwcu 2015 r. 0,21 zł. W analizowanym okresie obniżyła się do 0,01 zł z uwagi na obniżenie tej opłaty w PKO BP S.A. z 1 zł do 0 zł.
- Zlecenie stałe – średnia opłata za realizację ww. instrumentu płatniczego pozostaje na niezmiennym poziomie i od czerwca 2014 r. wynosi 0,20 zł.

5. Podsumowanie

O ile I półrocze 2015 r. było okresem dość istotnych zmian cenowych, widocznych w taryfach banków i odczuwalnych przez klientów, o tyle w II półroczu 2015 r., w odniesieniu do analizowanych przez nas rachunków i kart debetowych, zmian cenowych było mniej.

Podsumowując zmiany w zakresie opłat związanych z rachunkiem bankowym w II półroczu 2015 r., należy stwierdzić, że średnia miesięczna opłata za prowadzenie rachunku bankowego pozostała na niezmiennym poziomie i wynosi 4,09 zł. Zmiany polegały na:

- obniżeniu opłaty za realizację polecenia pobrania z 1,00 zł do 0 zł w PKO BP S.A. w odniesieniu do analizowanego PKO Konto za Zero,

- zmianie w ofercie rachunków w Alior Banku S.A. i analizie Konta Rozsądnego, oferowanego na warunkach analogicznych, jak dotychczas analizowane Konto Osobiste (Konto Osobiste zostało wycofane z oferty banku).

Podsumowując zmiany w zakresie miesięcznych opłat za użytkowanie karty debetowej w II półroczu 2015 r., należy stwierdzić, że średnia miesięczna opłata za użytkowanie karty debetowej wyniosła 3,95 zł i wzrosła o 6,47% (w poprzednim półroczu wynosiła 3,71 zł). Zmiany dotyczyły Euro Banku S.A., Getin Noble Banku S.A. i Alior Banku S.A.

Reasumując, II półrocze 2015 r. to okres stosunkowo niewielkich podwyżek cenowych dotyczących analizowanego przez nas rachunku standardowego i wydanej do niego karty debetowej. W tym okresie konsumowane były dość liczne zmiany cenowe wprowadzone w I półroczu 2015 r., polegające na podniesieniu miesięcznych opłat za prowadzenie rachunku i użytkowanie karty debetowej wydanej do rachunku, zaostreniu warunków uprawniających do zwolnienia z miesięcznej opłaty za użytkowanie karty, podwyżce lub wprowadzenie prowizji za przewalutowanie, ograniczeniu sieci darmowych bankomatów i podwyżce opłaty za wypłaty gotówki w obcych bankomatach.

Zmiany w zakresie opłat w II półroczu 2015 r. związane były głównie z kartami debetowymi wydanymi do rachunków będących przedmiotem niniejszej analizy i mogą świadczyć, że banki próbują częściowo niwelować spadek przychodów z tytułu prowizji z uwagi na obowiązujące ustawowo opłaty interchange. Należy zwrócić uwagę, że w kształtowaniu polityki cenowej banków ważną rolę odgrywa sposób, w jaki klient korzysta z usług płatniczych, jak również częstotliwość korzystania z nich, wielkość obrotów oraz okres współpracy klienta z bankiem. Polityka ta od dłuższego czasu preferuje obrót bezgotówkowy poprzez ustanawianie wyższych opłat za usługi bankowe realizowane w formie gotówkowej lub za pośrednictwem fizycznych placówek bankowych.

Załączniki

Załącznik nr 1

Porównanie opłat w złotych stosowanych przez polskie banki za prowadzenie rachunku bankowego oraz realizację wpłaty gotówkowej, polecenia przelewu i polecenia zapłaty na rachunki odbiorców w innych bankach dla klientów indywidualnych w czerwcu 2015 r. i w grudniu 2015 r.

Załącznik nr 2

Wysokość stosowanych przez polskie banki prowizji i opłat w złotych związanych z obsługą kart debetowych w czerwcu 2015 r. i w grudniu 2015 r.

www.nbp.pl

